

MONUMENT

Algemene Ledenvergadering
26 september 2020,
Napoleonschuur Amerongen

25 jaar Bewoond^Bewaard in 2022

Voor onze actieve leden in de stad Heusden Kees Janson & Wim Menger moet het een hard gelag zijn geweest, toen ze in maart jl. van ons hoorden dat de ALV in Heusden – vanwege corona – op zaterdag 16 mei jl. niet doorging. Ze hadden zich prima voorbereid in overleg en in samenspraak met het gemeentebestuur. Kees Janson is een van onze verenigingsleden van het eerste uur van Bewoond Bewaard, en nog steeds buitengewoon actief. Wim Menger en zijn echtgenote zijn meer recent in de stad Heusden gaan wonen. Leden en niet – leden in de stad met geschikte monumentale locaties waren door hen geselecteerd om op 16 mei jl. in BB-groepsverband te worden bezocht. Dat houden we te goed van hen op een nader te bepalen zaterdag in juni 2021. Dat wordt vast een dag met bourgondische gastvrijheid.

Onze vereniging gaat veranderen. De gewoonte die we altijd hadden met alle huisbezoeken aan de leden, dient te worden verfiind. Voor het organiseren van activiteiten zal meer ruimte nodig zijn door afstand te houden. Er zijn regels gaan gelden voor binnen- en buitenruimtes. We zullen ons inspannen om ook meer digitaal te doen, zodat u thuis kunt genieten van de ervaringen, de kennis en de kunde van betrokken en bevlogen leden van onze vereniging Bewoond Bewaard.

Intussen kijken we vooruit naar 2022. Op vrijdag 6 mei 1997 waren er enkele monumentenliefhebbers bijeen, die er de schouders onder hebben gezet om de Vereniging van Eigenaren-Bewoners van Monumenten op te richten. “De vereniging werkt onder de zinspreuk: Bewoond Bewaard”. De eerste voorzitter van onze vereniging was Edward Munnig Schmidt. Op de pagina 4 treft u de eerste pagina van de eerste nieuwsbrief van onze vereniging aan, die verscheen in het voorjaar van 1998. In het bestuur hebben we een eerste discussie gehad hoe en op welke wijze het 25 – jarig jubileum van onze vereniging luister bijgezet kan worden. De suggestie is gedaan om een jubileumboek samen te stellen. Mogen we hierbij onze leden van harte uitnodigen om met ons mee te denken en suggesties en ideeën voor de viering aan te reiken?

Uw voorzitter,
Eduard Haaksman

IN DIT NUMMER

inhoud

25 jaar lustrum

ALV Napoleonschuur

Verslag ALV Brummen

Jaarrekening 2019

Voorstel nieuw
bestuurslid

B^B Weet Raad

Voorstel nieuw
bestuurslid

BEWOONDBEWAARD.NL

Op de voorzijde van deze Nieuwsbrief een foto van het monumentenschildje van Bewoond^Bewaard

Voor leden van onze vereniging zijn opnieuw voorradig emailen monumentenschildjes. De kleuren van het schildje zijn wit en blauw, zie bijgaand voorbeeld. Bevestigingsmateriaal wordt meegeleverd. Bestellen via secretaris@bewoondbewaard.nl De kosten zijn € 25,- per stuk

Uitnodiging aan de leden van de Vereniging Bewoond bewaard

Op welke wijze kan het 25-jarig lustrum van onze vereniging luister
worden bijgezet.

2022 is het jaar waarop onze vereniging 25 jaar bestaat. Dit willen wij niet alleen in 2022 met elkaar vieren, maar ook lijkt het ons leuk als de leden op voorhand meedenken over de invulling van een jubileumboek. Uw eigen foto's en teksten verzamelen en deze (copyright vrij) delen met het bestuur van Bewoond Bewaard.

Wij maken er dan, onder begeleiding van deskundigen, een mooi lustrumboek van.

In 25 jaar zijn wij uitgegroeid tot een vereniging waar wij trots op kunnen zijn. Wij zijn welkom bij de politiek om voor het behoud en de financiering van Rijks- en Gemeentelijke monumenten te strijden. Maar wij zijn ook een kennisvereniging met leuke en leerzame excursies.

25 jaar Bewoond^Bewaard, het moet gevierd en gememoreerd worden

Algemene ledenvergadering van de Vereniging Bewoond^Bewaard

Woensdag 26 september 2020, aanvang 13.30 uur
Locatie

**Hotel Napoleonschuur, Jhr. Burg.H. van den Boschstraat 44,
Amerongen**

In verband met het Covid-19 virus en de 1.5 meter regel, hebben wij geen mogelijkheid om meer dan 50 leden, tegelijkertijd te ontvangen. Graag één lid per lidmaatschap. Daarom verzoeken wij u zo snel mogelijk aan te melden bij secretaris@bewoondbewaard.nl.

Op volgorde van binnenkomst ontvangt u een mail of u aanwezig kan zijn. Dit is natuurlijk ook de reden dat wij na afloop van de ALV geen excursie of gezellig samenzijn kunnen organiseren. Wij hopen allemaal dat deze lastige tijd zo spoedig mogelijk voorbij zal zijn.

Agenda Algemene ledenvergadering

1. Opening en welkom door de voorzitter
2. Vaststellen agenda en mededelingen
3. Vaststellen verslag ALV in Brummen op 18 mei 2019
4. Financiële stukken, ter bespreking jaarrekening 2019
5. Verslag kascommissie door Inge Rekers & Hans Meijer
6. Decharge penningmeester en bestuur voor gevoerde beleid
7. Benoeming leden nieuwe kascommissie
8. Naast Inge Rekers & Hans Meijer is Emiel Roestenburg reserve-lid
9. Benoeming nieuw bestuurslid + herbenoeming Pieter van Traa
10. Ervaringen nieuwe woonhuisregeling
11. Ontwikkeling FPMe
12. Verduurzaming monumenten
13. Rondvraag en sluiting

Toelichting ad 3 en 4:

Het verslag en de financiële stukken worden integraal opgenomen in de nieuwsbrief.

Toelichting ad 8:

Overeenkomstig artikel 9, lid 2 van de statuten stelt het bestuur aan de ledenvergadering voor om – uit een oogpunt van continuïteit van besturen - het aantal bestuursleden op 6 vast te stellen.

Mevrouw Mr. Emilie Linssen – Van Rossum, wonend in Den Haag, is bereid gevonden toe te treden tot het bestuur.

Verwezen wordt naar pagina 13, waar zij zich aan u voorstelt.

Pieter van Traa is op 30 april 2016 benoemd tot bestuurslid. Eén van zijn taken is het verzorgen van de technische vraagbaakfunctie: “Bewoond^Bewaard weet raad”. Zijn eerste bestuurstermijn van 4 jaar eindigt in 2020. Pieter van Traa heeft desgevraagd laten weten beschikbaar te zijn voor een 2e periode van 4 jaar.

Het bestuur stelt aan de vergadering voor beide personen te benoemen respectievelijk te herbenoemen.

*De Oude of St.
Pancratiuskerk*

Verslag Algemene ledenvergadering 18 mei 2019

Oude of Pancratiuskerk, Kerkstraat 17 te Brummen

Aanwezig: 70 leden

1. Opening en welkom

De voorzitter heet ons allen welkom in Brummen en opent de algemene ledenvergadering.

2. Vaststellen agenda en mededelingen

Er zijn geen mededelingen en de agenda wordt vastgesteld.

3. Vaststellen verslag ALV Hoorn

Het verslag van de ledenvergadering 28 april 2018 te Hoorn is gepubliceerd in de nieuwsbrief van voorjaar 2019 en wordt goedgekeurd.

4. Financiële stukken

De penningmeester is afwezig. De voorzitter vervangt hem in de vergadering. De financiële stukken zijn gepubliceerd in de nieuwsbrief van voorjaar 2019. Ben Pisa, die de financiële administratie doet, is aanwezig. Vanuit de leden is er een vraag over de begrote bijzondere lasten. Dit bedrag is de bijdrage gerekend over 2 jaar voor de FPMe (federatie particuliere monumenten eigenaren) waar Bewoond Bewaard deel van uit maakt.

5. Verslag kascommissie

De kascommissie, bestaande uit Inge van den Berg en Jan Willem de Jonge, heeft geen onrechtmatigheden aangetroffen. Alles is volledig en overzichtelijk. Omdat Ben Pisa sinds eind 2017 bij de Vereniging is betrokken als administrateur, heeft dit als voordeel dat er een extra controle is. Adviezen van de kascommissie: een correcte ledenadministratie is van groot belang en essentieel. Niet betalende leden moeten bij de les gehouden worden. In statuten staat vermeld dat er ruimte is om te royeren bij niet betalen; hier kan het bestuur gebruik van gaan maken. Een volgend advies is het gebruik gaan maken van incasso voor het innen van de contributies. Eventueel met een kleine korting voor de leden die hieraan mee willen doen. Een laatste opmerking van de kascommissie is dat het bestuur moet gaan nadenken wat te doen met het extra geld op de spaarrekening.

6. Decharge penningmeester en bestuur voor gevoerde beleid
De ledenvergadering gaat akkoord met het gevoerde beleid en verleent decharge.

7. Benoeming leden nieuwe kascommissie
De historie geeft aan dat leden meestal maximaal 2 achtereenvolgende jaren in de kascommissie zitting hebben. Jan Willem de Jonge treedt terug kascommissie lid. Inge van den Berg blijft. Dhr Meijer geeft aan in de kascommissie zitting te willen nemen. Het reserve-lid wordt dhr Roostenburg.

8. Toepassen rooster van aftreden
In de nieuwsbrief van voorjaar 2019 staat de toelichting hierop. “De Voorzitter geeft aan, dat binnen het bestuur, mevrouw Betty van den Bosch is aangewezen als vicevoorzitter van het bestuur.”
Vanuit de leden is hier verder geen commentaar op.

9. Nieuwe woonhuisregeling
Voor rijksmonumenten is de fiscale aftrek gestopt en is nu de subsidieregeling van kracht. Dit betekent dat volgend jaar in maart en april de subsidie aanvraag gedaan kan worden voor 2019. Voor de rijksmonumenten eigenaren is het van belang om op de hoogte te zijn van de leidraad en woonhuisregeling. We gaan dit als bestuur onder de leden aandacht brengen d.m.v. bijeenkomsten voor de leden. In juni 2019 staat een bijeenkomst gepland in Amerongen en in juli Zuidhorn. De leidraad gaat tijdens die bijeenkomst doorgenomen worden samen met de aanwezige leden.

Vraag van een lid: Hoe realistisch is het om in 1 uur de subsidieaanvraag in te voeren? Hierbij wordt uitgegaan van het gemiddelde. Het aanvragen van de subsidie is niet ingewikkeld. De schilder en de aannemer moet wel de spelregels van de SIM volgen, overeenkomstig de leidraad.

Nieuw punt in subsidieregeling is dat deze ook voor de tuin kan worden aangevraagd als er een beschrijving aanwezig is van de tuin. De minister heeft toegezegd dat groene monumenten gebruik kunnen maken van SIM of subsidieregeling. Alleen is de beschrijving van een groen monument niet zo duidelijk. Bij de subsidieregeling heeft het bestuur hier moeite mee en heeft inmiddels een Kamervraag geformuleerd bij de Eerste kamer.

Vraag van een lid: Hoe moet het groen beschreven zijn, ik heb een kleine Engelse landschapstuin? Het groen moet beschreven zijn in het monumenten register. Het advies is om te proberen subsidie aan te vragen omdat de subsidieregeling nu nog onduidelijk is hierover. Tevens het advies aan de leden is om de bonnetjes en facturen te bewaren.

10. Rondvraag
Er zijn verder geen vragen van de leden

11. Sluiting
De voorzitter sluit de vergadering.

BEWOOND BEWAARD CIJFERS OVER HET JAAR 2019

BALANS

Activa	2019	
Bank RC	6.238	
Spaarrekening	15.100	
Totaal		
Voorraad schildjes	1.472	
Debiteuren	4.787	
Resultaat boekjaar (verlies)	13.596	
Totaal		<u>41.193</u>

Passiva	2019	
Eigen Vermogen	34.280	
Voorziening debiteuren	250	
Crediteuren	6.363	
Schulden kortlopend	300	
Totaal		<u>41.193</u>

Opmerking:

Aantal leden gemiddeld : 570

Aantal leden per 21-07-2020: 577

VERLIES EN WINSTREKENING 2019/ BEGROOT 2020

	Werkelijk 2019	Begroot 2020		Werkelijk 2019	Begroot 2020
Inkomsten			Uitgaven		
Contributies, Bijdragen	16.700	14.100	Verenigings- kosten	1.383	1.500
Bijzondere baten	0	0	Algemene kosten	7.392	5.250
			Activiteiten Excursies	5.636	3.500
Eindresultaat	13.759	310	Bankkosten	190	200
Verlies			Bijzondere lasten	15.856	3.340
	30.459	14.410		30459	14.410

Voor vragen en inzage van de gedetailleerde stukken naar aanleiding van de jaarrekening 2019 en/of begroting 2020, kunt u contact opnemen met penningmeester@bewoondbewaard.nl

Verslag kascommissie dd. 8 juli 2020 te Brummen Vereniging Bewoond Bewaard om 14.00 uur

Aanwezig:

Inge Rekers (kascommissie)
Hans Meijer (kascommissie)
Paul Bongaarts (penningmeester)
Ben Pisa (administrateur)

Om te beginnen (niet onbelangrijk ☺):
voor de inwendige mens werd ook hier
weer goed gezorgd.

Aan de aanwezigen waren de Balans en
de W&V over 2019 met datum 28-04-2020
en ter vergelijking die van 2018 reeds
eerder gemaald.

- Aandacht werd geschonken aan de betalingen aan de Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen (VPHB) en de Federatie Particuliere Monumenteigenaren (FPMe) voor een totaal van 13.638,00. Toegelicht is dat dit grotendeels voorgeschoten kosten waren door VPHB en nu door Vereniging Bewoond Bewaard werden terugbetaald.
- Voor wat betreft de kilometervergoeding in 2019: dit betreffen de reiskosten van de bestuursleden voor het door het hele land geven van workshops. Een vraag van de kascommissie was of er over de hoogte van de

-
-
-
- kilometerprijs (0,45/km) afspraken waren gemaakt. Fiscaal toelaatbaar is 0,19/km. (Opm.: Formeel moet het meerdere door de declarant(en) bij de IB-aangifte worden opgegeven. Vereniging Bewoond Bewaard is niet inhoudingsplichtig en heeft derhalve geen afdracht verplichting en ook geen meldingsplicht aan de fiscus. Opgemerkt dient te worden dat de 0,19/km al jarenlang niet is geïndexeerd met de daadwerkelijke autokosten). De kascommissie beveelt aan over de hoogte van de vergoeding afspraken vast te leggen.

- De kascommissie beveelt aan om de post van de ontvangen contributies te splitsen in contributies, donaties en afboekingen. Deze aanbeveling is in de bij dit verslag bijgesloten W&V als zodanig verwerkt.
- De kascommissie beveelt aan om in de Balans het Eigen Vermogen per 1-1 en het resultaat van het boekjaar onder elkaar te plaatsen. Hierdoor heeft men in 1 oogopslag zicht op wat (na goedkeuring van de ALV) het Eigen Vermogen per balansdatum bedraagt. Deze aanbeveling is in de bij dit verslag bijgesloten Balans als zodanig verwerkt.
- De kascommissie beveelt aan om in een samenvatting het aantal leden te noemen en de stand van het Eigen Vermogen. Ook ziet men

graag hoeveel leden er nog niet aan hun verplichtingen hebben voldaan.

Met betrekking tot dit laatste hebben de penningmeester en de administrateur toegelicht dat er in 2019 een grote “belactie” heeft plaatsgevonden door de bestuursleden om achterstallige betalingen te incasseren. De aanbeveling van vorig jaar van de kascommissie om betaling door leden eenvoudiger te laten verlopen door middel van bijvoorbeeld automatische incasso is doorgevoerd, weliswaar niet via automatische incasso maar via de mogelijkheid om via Ideal te betalen. Deze geboden mogelijkheid werpt ook zijn vruchten af. Waarneembaar is dat er over het algemeen snel tot zeer snel van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt.

Één van de leden van de kascommissie vraagt zich af waarom er geen gebruik wordt gemaakt van “Tikkie”. Ervaring bij een andere vereniging leert dat daar ook goede resultaten mee zijn behaald. Afsproken is dat er hierover nog navraag zal worden gedaan. Belangrijke overweging voor Ideal is in ieder geval geweest dat de via Ideal ontvangen betaling direct kan worden gekoppeld aan de uitstaande factu(u)r(en) en leden.

- Door de kascommissie is nog gevraagd hoe het komt dat ondanks de “belactie” in 2019 het saldo aan debiteuren nog relatief hoog was.

De penningmeester en administrateur lichten toe dat er weliswaar een belactie (meerdere malen) heeft plaatsgevonden, maar dat dat nog niet wilde zeggen dat alles ook meteen weer betaald werd.

- Een vraag van de kascommissie was of er voor volgende jaren ook een overzicht van alle boekingen in de administratie kan worden verstrekt. De administrateur heeft gezegd dat hij een download van alle mutaties kan verstrekken.

Geen andere zaken meer aan de orde komend werd de bijeenkomst om 15.45 uur afgesloten.

Met dank Ben Pisa.

Even kennismaken

Voor de belangenbehartiging van ons gebouwde erfgoed wil ik mij sterk maken. Ik kijk met plezier terug op de informatiemiddag in Voorburg over de gevreesde woonhuissubsidie, waarover ik net het gunstige bericht ontving dat onze verzoeken zijn gehonoreerd. Het indienen viel reuze mee en dat was mede dankzij de door jullie georganiseerde middag.

Bij de openstelling van Spaensweerd voor Bewoond Bewaard heb ik enkele leden ontmoet. Het deed ons goed om te zien dat we enerzijds het enthousiasme delen voor onze monumenten, maar anderzijds ook worstelen met dezelfde afwegingen en besognes.

Het meebesturen is voor mij niet vreemd. Ik doe dat ook in Den Haag bij de Vrienden van Den Haag en deed dat drie termijnen lang voor een Haagse internationale school. Daarnaast maak ik mij ook nog nuttig voor een historische- en een kunstzinnige vereniging en stichting. Mijn dagelijkse bezigheden liggen in de advocatuur en daar gaat nog veel tijd mee gemoeid, maar nog steeds met veel plezier!

Met mijn man Jan woon ik in het oude centrum van Den Haag en in de weekenden en vakanties zijn wij met de familie (inclusief kleinzoon!) voor zoveel als mogelijk in Brummen, waar we het monument koesteren.

Tot in september,

Emilie Linssen – van Rossum.

Wij hebben in 2013 een huis gekocht en nu worden de laatste dingen gedaan, de gevel schilderen. Ik ben bij diverse instanties geweest maar nergens zijn oude foto's te vinden. Toch wil ik graag in de stijl van het huis verven. Dus nu hoop ik dat er iemand is die me de juiste bouwstijl van het pand kan omschrijven, en advies kan geven in de kleur.

Heeft uw pand een beschermde status?

Voor zover wij kunnen achterhalen is het geen rijksmonument; gemeentelijk misschien?

Als het een status heeft, is dat wel van belang, want schilderen van een monument is (bij nieuw aanbrengen/ wijzigen kleurpalet) vergunning plichtig. Formeel geldt dat ook voor panden zonder status, omdat met betrekking tot welstand het aanzicht wijzigt. Dus wij adviseren wel om eerst met de gemeente af te stemmen, om teleurstellingen te voorkomen.

Is er onderzoek gedaan naar een eventuele kleurige afwerking in het verleden?

Vaak vindt je in hoekjes nog restanten, die een indicatie geven.

Kan zijn dat alles grondig is verwijderd en dan vind je niets meer, maar dat is nog geen bewijs dat de gevel ooit is geschilderd.

Kortgeleden heb ik een omgevingsvergunning aangevraagd voor het aanleggen van een uitrit. Dit heb ik op verzoek van de ambtenaar gedaan. Dit verzoek is nu door een andere ambtenaar van de gemeente afgewezen omdat: - ons huis een monument is - de ligusterhaag moet blijven staan - het een parkeerplaats kost.

Volgens mij kost het geen parkeerplaats omdat ik anders zelf altijd op die plek sta. En van de ligusterhaag gaat maar een klein deel weg. Net zoals in de rest van de straat waar veel woningen ook een uitrit hebben en er zelfs een woning is die helemaal geen haag meer heeft. Over de ligusterhaag wordt inderdaad gesproken in de opsomming van het monument maar is niet expliciet met afmetingen genoemd. Wat zijn mijn rechten en plichten in dit geval?

De ligusterhagen wordt wel expliciet genoemd in de complexbeschrijving als waardevolle afscheiding.

Echter, zoals blijkt uit dezelfde beschrijving zijn de woningen bij een renovatie aan het einde van de jaren zeventig gemoderniseerd. Dit heeft ongetwijfeld tot aantasting van de oorspronkelijke opzet geleid, maar was voor de RCE geen aanleiding om geen bescherming op te leggen.

In lijn hiermee zou betoogd kunnen worden dat een – ondergeschikte – aanpassing van de ligusterhaag, evenzo niet leidt tot een bezwaarlijke aantasting van de monumentale waarde.

U schrijft verder dat er bij andere woningen ook al aantasting van de ligusterhaag heeft plaatsgevonden. Als wij via Streetview kijken, is dat bij vele woningen het geval.

Is dat voor of na plaatsing op de Rijkmonumentenlijst gebeurd?
Als het ervoor is, zou geredeneerd kunnen worden dat die aantasting destijds geen belemmering is geweest voor plaatsing op de Rijksmonumentenlijst. Als dat na plaatsing is gebeurd, is het een precedent, waar u zich op mag beroepen. Wij adviseren u een beknopte waarde stelling inzake de haag te laten opstellen, waarbij niet alleen uw specifieke geval wordt beoordeeld voor wat betreft de haag, maar ook een inventarisatie complex breed wordt gedaan, waar de haag al is aangetast.
In ieder geval moet u (binnen zes weken) bezwaar maken tegen de afwijzing en aangeven dat dit pro-forma bezwaar nog nader zal worden onderbouwd.
Dat geeft u meestal 4 weken de tijd om dit daadwerkelijk te doen.
En dat zou voldoende moeten zijn om de waarde stelling en daaruit voortvloeiende argumentatie op papier te krijgen.

Tenslotte, heeft de ambtenaar voor afwijzing de monumentencommissie om advies gevraagd?

Zo niet is hij daarmee buiten zijn boekje gegaan, om op eigen kracht dit af te wijzen.

Hij had u er in dit geval op moeten wijzen dat ook het onderdeel “wijzigen monument” van toepassing was, en die procedure ook moeten voeren.

Heeft U al ervaringen met de nieuwe (subsidie) regeling voor onderhoud van monumenten?

Met name zou ik willen weten wat het “plafond” betekent.

Is er dus een gerede kans dat je de subsidie niet krijgt, terwijl je wel aan de juiste criteria voldoet?

Als dat zo is kun je dus niet beslissen of je het werk wel of niet zult laten uitvoeren?

Ervaringen met de uitvoering van de regeling zijn er niet, want – omdat het een regeling met aanvraag achteraf is - zullen de discussies pas komend jaar plaatsvinden.

Het plafond waarop u doelt is uit een oudere versie, die na behandeling in het parlement is aangepast.

Het enige ‘plafond’ dat nu nog geldt, is dat bij een (verwachte/ daadwerkelijke) subsidieaanvraag boven € 70.000,00 een rapport voorafgaand aan de werkzaamheden moet worden opgemaakt, waaruit de bouwtechnische staat blijkt en een advies moet gegeven worden over de wijze van herstel.

Zie de regeling:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0041915/2019-02-16>

Wat betreft het al dan niet afwijzen, is de Leidraad subsidiabele restauratiekosten bepalend.

Vanzelfsprekend zit daarin ruimte voor interpretatie en Bewoond Bewaard is benieuwd hoe stringent de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed te aanvragen gaan beoordelen.

Zijn er mensen in uw professionele monumentenkring die kunnen begeleiden in een/met het aanvragen van de woonhuissubsidie?

Weet U zeker dat er geen “plafond” is, want in de meegestuurde link staat dat er maximaal 200 miljoen beschikbaar is (per jaar of in die periode van 2020 tot 2022).

Wat betreft het plafond is er inderdaad 200 miljoen beschikbaar voor 4 jaar.

De eerste jaren heeft de Minister (bij behandeling in de 1e kamer) het subsidiepercentage voor 2019 en 2020 verhoogd naar 38% (vast percentage); de jaren 2021 en 2022 is het restantbudget pas beperkt en geldt een maximum van 35% subsidie, dat bij ontoereikend budget voor alle aanvragers verlaagd kan worden.

Wat betreft uw vraag over assistentie bij de subsidieprocedure, hebben wij besproken te bekijken of vanuit de Vereniging voor leden dit kan worden aangeboden tegen een gereduceerd tarief.

Dit is voor ons vanzelfsprekend nog een nieuw werkgebied, dus indien u dit wenst, zou de Vereniging met u een eerste stap kunnen doen.

Als ik van uw vereniging lid zou zijn krijg ik dan korting bij Donatus

verzekeringen? Ik ben bezig met aankoop van een monument.

Dat klopt! Dit is een bestaande afspraak tussen de Vereniging Bewoond Bewaard en Donatus.

Overburen hebben een huis dat uitziet op een zijsteeg, die eigendom is van drie percelen. Alle drie percelen hebben vensters en deuren. De twee andere percelen waren bedrijfsruimte aan de Hoofdstraat met een achteruitgang door de steeg. De bedrijfsruimte is gekocht, gesplitst en omgebouwd naar zelfstandige woningen louter bereikbaar door de gezamenlijke steeg. I.v.m. een veilige vluchtweg moet het pand van de overburen op eigen kosten hun vensters 'op de erfgrans' van de steeg 30 minuten brandwerend maken (lelijk!) en op eigen kosten. Dat klinkt wel erg sterk...

Om bedrijfsruimten om te vormen tot woonruimte is een wijziging bestemmingsplan cq. een binnenplanse aanpassing (geregeld via de omgevingsvergunning) noodzakelijk.

Dat is het moment om middels een zienswijze de ontwikkelaar van de woningen ertoe te bewegen alle bijkomende maatregelen voor zijn kosten te laten uitvoeren.

Als de woningen inmiddels zijn gerealiseerd, rest uw overburen niets anders dan in een privaatrechtelijke procedure de kosten te verhalen op de ontwikkelaar.

U schrijft verder dat het brandwerend maken “lelijk” is; dat hangt af van de

bestaande toestand, want soms volstaat het aanpassen van beglazing.
nb. als het pand van uw overburen een monument is en/of het pand in beschermd stadsgezicht ligt, bestaat er een vergunningplicht en zal de welstand/monumentencommissie er iets van moeten vinden.

Dan is er ook nog het recht van overpad. Hoe is dat beschreven; soms is specifiek beschreven dat het overpad specifiek is gekoppeld aan een functie en niet aan een perceel.
Dat kan de positie van uw overburen versterken.

 Onze vensterbanken buiten zijn constant een zorg... sommige heb ik vervangen met beton. Het is elk jaar bijhouden van hout en beton dorpels... Vraag, Ik begrijp dat een oplossing is de houten dorpels met zink laten bekleden. Komt dit onder het mom van 'behoud' ook in aanmerking te komen voor subsidie?

 Het bekleden met zink raden wij sterk af.
Onder het zink zal condensatie ontstaan tussen het zink en hout, waardoor de dorpels gaan rotten.
Ons advies is om ze eenmalig compleet kaal te maken en met bijvoorbeeld Zwaluw Houtreparatiemassa (<https://www.denbraven.com/nl-nl/producten/segmenten/houtbewerking/zwaluw-houtreparatiemassa/>) alle scheuren en dergelijke goed op te vullen. Dan schuren, 2x grondverf en tweemaal aflakken.
Elke 3 jaar een keer licht schuren en éénmaal aflakken moet dan echt voldoende zijn.

 Wij willen graag een stalen raam met enkel glas en ook met

bovenlichten met glas in lood in ons appartement (beschermd gezicht) laten vervangen door HR++. Ben op zoek naar een goed adres en denk dit wellicht bij jullie te vinden.

 Vooraleerst, een dergelijke wijziging kent een vergunningplicht.
HR++-beglazing is beduidend dikker dan enkel glas en zal waarschijnlijk niet passen in de diepte van de sponning. Daarbij komt dat als u het glas een hogere isolatiewaarde geeft, het ijzeren kozijn nog meer condensatie zal gaan vertonen; dat is dan 'met stip' het koudste gedeelte van het totale raam.

Is het mogelijk het bestaande raam te handhaven en een nieuw geïsoleerd (wordt genoemd 'thermisch onderbroken') stalen of aluminium raam aan de binnenzijde te plaatsen en daar HR++ of HR+++ -beglazing te plaatsen?

 Naast de voordeur van ons rijksmonument in Zeeland willen wij muurlantaarns plaatsen. Waar kunnen wij terecht voor klassieke of retro modellen?

Dicht bij huis is de firma De Nood in Middelburg (<https://denood.nl/>), Labor Vincit in Breda (<https://www.laborvincit.nl/>) of Manves in Zevenaar (<https://www.manves.nl/>)

 Een vraag over verzekering van opstal en inboedel. Onze situatie: een rijksmonument, wordt opengesteld voor publieke bezichtiging en er zijn veel voorwerpen in bruikleen in het pand. Heeft u suggesties voor verzekeraars gespecialiseerd in monumenten met een publieke functie?

Vele monumenten zijn verzekerd via Donatus (<https://www.donatus.nl/>).

Zij zijn bij uitstek gespecialiseerd in het verzekeren van cultureel erfgoed. Verder verzekeren zij ook kunstschaten in kerken en andere gebouwen, dus zijn ook bekend met roerende goederen.

Wij adviseren u uw vragen aan Donatus voor te leggen!

Wij hebben een rijksmonument dat we ook openstellen voor publieke bezichtiging. Wij zijn ons aan het beraden over het behoud van het huis en de openstelling ook in de volgende generaties. Heeft u suggesties voor een juridisch adviseur/notaris gespecialiseerd in monumenten en de continuering daarvan in komende generaties?

De door u gestelde vraag is vanzelfsprekend typisch een zaak voor een notaris om u te adviseren. Notarissen die gespecialiseerd zijn op het gebied van monumenten, zijn ervoor zover wij weten niet.

U zou kunnen informeren bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (<https://www.knb.nl/home>)
Mogelijk kunnen zij u hierin nog nader adviseren.

Mijn Stadsboerderij uit 1660 is in 1998/1999 compleet gerestaureerd. Bij die gelegenheid is er folie tussen dakbeschoot en dakpannen aangebracht. Hier heb ik destijds subsidie voor ontvangen. Van Monumentenwacht krijg ik al enkele jaren de mededeling dat de folie door Uv-stralen is aangetast. In het najaar zijn enkele dakpannen verschoven en heb ik ernstige lekkage gehad. De folie blijkt poreus geworden te zijn. Thans wil ik de folie vervangen en heb in het kader van de woonhuissubsidie bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een

uitspraak gevraagd of dit subsidiabel is. Hierop heb ik antwoord gehad dat de aanvraag niet goedgekeurd wordt omdat

Deze niet subsidiabel zijn volgens de Leidraad. Gaarne verneem ik of ik hier nog iets tegen kan doen.

In de Leidraad staat dat 24.00

Subsidiabel zijn de kosten van:

- Een bescherming tegen vocht/water door middel van vochtwerende, damp remmende lagen, mits bouwfysisch noodzakelijk

45.00

Subsidiabel zijn de kosten van:

- Een bescherming tegen vocht/water door middel van vochtwerende, damp remmende lagen, mits bouwfysisch noodzakelijk

Bij holle pannen (oud of verbeterd) is de bouwfysische noodzaak evident, want ze sluiten niet goed en bijvoorbeeld stuifsnieuw heeft toegang tot achter de pannen

Dus de RCE acht ten onrechte het aanbrengen van een waterkerend folie onder de pannen niet subsidiabel op basis van de Leidraad.

Hoe kan een VvE de subsidie in het kader van de 'woonhuisregeling' subsidie aanvragen?

Bij het verrichten van onderhoud en restauratie zal de VvE het voortouw nemen en derhalve ook de facturen voldoen.

Echter de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft geoordeeld dat alleen de afzonderlijke leden subsidie

voor hun breukdeel in die kosten kunnen aanvragen.

Wij hebben in december de RCE er op gewezen dat dit binnen VvE's tot veel onnodig werk leidt, maar men wilde dat niet aanpassen.

In de praktijk gaat het als volgt:

- De VvE voorziet alle particuliere VvE-leden van de facturen van de in het afgelopen jaar uitgevoerde werkzaamheden
- De leden moeten elk afzonderlijk inloggen op de site van de RCE (<https://subsidie.cultureelerfgoed.nl/inloggen>)
- Invullen van algemene NAW-gegevens en het BSN
- Opgeven of het pand binnen een VvE valt en wat uw breukdeel is
- Bewuste facturen worden ge-upload en de site berekent dan via het breukdeel automatisch welk bedrag aan kosten men claimt

De subsidie wordt aan elk lid afzonderlijk uitbetaald en u zult binnen de VvE moeten regelen hoe dit uiteindelijk weer in het reserveringsfonds komt.

Wellicht bent bekend met de € 70.000, = grens.

Dit houdt in dat indien de uitgaven in één jaar hoger zijn dan dit grensbedrag er ook een inspectierapport moet worden ge-upload, dat de toestand voorafgaand aan de uitvoering vastlegt en herstelopties noemt.

Als lid van de vereniging ben ik benieuwd of er enig zicht is binnen de vereniging hoe de WOZ-bepaling tot stand komt met name of er rekening gehouden wordt met het gegeven of het een rijksmonument is. Dat laatste zie je

namelijk niet staan in de aanslag van de gemeente en bij de uitleg in het taxatieverslag.

Hebben jullie enig idee of een rijksmonument als de onze (woonboerderij) hoger of lager scoort op de woningmarkt t.o.v. een vergelijkbare woonboerderij zonder monumentale status?

Daarbij vind ik de vergelijkingen met andere panden in de bijlage niet van toepassing omdat het geen boerderijen zijn.

Ik overweeg namelijk om bezwaar te maken tegen de aanslag en wil graag goed onderbouwd dit kunnen doen. Zelf ervaar de huidige woonhuissubsidie t.o.v. de vorige aftrekposten mogelijkheid ook als een verzwaring van de woonlasten in een rijksmonument, maar of dat de WOZ-taxatie kan beïnvloeden? Zelf zou ik graag ook van andere eigenaren van rijksmonumentale woonboerderijen eens horen wat hun WOZ-taxatie is maar dat zal denk ik niet gemakkelijk zijn. Kortom: heeft U nog tips t.a.v. rijksmonumenten en de WOZ.

We hebben binnen onze vereniging nog niet veel ervaring met het gegeven of de status van rijksmonument voldoende inweegt bij de WOZ-waardebepaling.

Over monumentenstatus en onderhoudsplicht is in de afgelopen jaren heel wat literatuur verschenen.

Advocaten, accountants en fiscalisten hebben het daar heel druk mee.

E.e.a. was nog wel in de tijd van de fiscale aftrek en nog niet in de tijd van de nieuwe woonhuissubsidie.

Wat je zou kunnen doen is het volgende (wij zijn natuurlijk geen fiscalist) :

Tegenwoordig is de gemeente erop uit om zo min mogelijk bezwaren te krijgen op de WOZ; daar heeft men wat voor over.

Je nodigt de taxateur van de gemeente uit (bij je thuis), die het taxatieverslag heeft gemaakt;

Je meldt hem in het gesprek, dat je zich als eigenaar/bewoner niet herkent in zijn vergelijkende taxatie;

Je geeft aan, dat je een vergelijking wenst met boerderijen, die ook een rijksmonumentale status hebben;

Je verzoekt hem een herzien taxatieverslag op te stellen overeenkomstig jouw idee; (het is natuurlijk intussen nog lang niet zeker, dat dit leidt tot een lager taxatie-bedrag ; er is zelfs een reëel gevaar dat het taxatie-bedrag hoger wordt !)

Mogelijk dat deze aanpak bij jou een groter rechtvaardigheidsgevoel oproept; Het is misschien nog beter om in een gesprek af te tasten of jouw oogmerk wordt bereikt/kan worden bereikt.

Mogelijk kun je met dit advies voorlopig voldoende uit de voeten?

Wij zijn heel benieuwd hoe dit gaat verlopen.

Het wordt erg op prijs gesteld, indien je me op de hoogte houdt, zodat ik kan kijken/overwegen of er een collectief belang zit in jouw punt voor alle eigenaren/bewoners van een rijksmonument.

Ik knap een Rijksmonument op. Voor de subsidie wil ik graag wat indienen en dat is boven de 70k. Dat betekent dat er een rapport bij moet van een professional: in mijn geval van de architect. Maar waar moet dat rapport aan voldoen? Is een A4tje voldoende of moet het een stevig boekwerk zijn? Het gaat om een boerderij waarvan in 2019 het dak is vervangen wegens instortingsgevaar en de draagmuren e.d. opnieuw zijn gezet en

de kozijnen zijn gerestaureerd of vervangen waar moest. Wat moet er in

De RCE stelt inzake het inspectierapport het volgende (zie: <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerp/en/subsidie-woonhuismonumenten/wat-heb-ik-nodig-voor-een-subsidieaanvraag>):

Het inspectierapport is opgesteld door een deskundige persoon of instantie.

Bij een gebouwd monument gaat het om een bouwkundig inspectierapport. Bij een bij het rijksmonument behorende tuin gaat het om een rapport waaruit de fysieke (onderhouds)toestand van de tuin blijkt.

Het inspectierapport bevat een adequate beschrijving van de technische of fysieke staat van het rijksmonument, voorafgaand aan de werkzaamheden waarvoor subsidie wordt aangevraagd.

Het inspectierapport mag op het moment van de aanvraag niet ouder zijn dan vier jaar.

Het inspectierapport moet inzicht geven in

- De staat van het monument voor de start van de werkzaamheden
- De gebreken van het monument voor de start van de werkzaamheden
- De oorzaken en mogelijke gevolgen van die gebreken.
- Adviezen over de uit te voeren werkzaamheden in volgorde van urgentie en over de termijn van uitvoering.

Dus om in uw woorden te blijven, het moet “een stevig boekwerk” zijn, waarin een totaalbeeld van de bouwtechnische

staat wordt gegeven en wordt ingezoomd op de geconstateerde gebreken

Het handelt om werkzaamheden die in 2019 zijn uitgevoerd en al voor 1 juli 2019 waren gestart?

In dat geval kan het inderdaad eenvoudiger:

Dan lever je stukken bij de aanvraag in waaruit blijkt:

- Wat de noodzaak van de werkzaamheden is
- Wat de staat van het monument was voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden.

Dat kan met foto's die voor de start zijn gemaakt van de plaatsen waar werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij iedere foto hoort een duidelijke omschrijving van de reden en noodzaak van de werkzaamheden en technische rapporten of een bouwkundige opname.

 Wij willen op de voormalige kalverstal PV-panelen plaatsen; mag dat zomaar?

 De kalverstal is niet genoemd in de zeer summiere redengevende beschrijving van het rijksmonument. De kalverstal is dus geen rijksmonument en ook geen onderdeel daarvan. Voor het plaatsen van zonnepanelen op de kalverstal heb je derhalve geen specifieke monumentenvergunning nodig.

Voor het plaatsen van zonnepanelen kan wel een reguliere omgevingsvergunning nodig zijn.

Uitgaande van welstandstoezicht in uw gemeente kan voor het plaatsen van de panelen, die naar de publieke kant zichtbaar en toonbaar worden, om een oordeel worden gevraagd.

Er is wel eens wat spanning tussen energieopbrengst aan de ene kant en monumentaliteit aan de andere kant.

 Dag, Ik zou graag een oud Rijksmonumentenbordje bestellen. Kan dat? Ik vind de nieuwe vormgeving zo ongelooflijk lelijk namelijk.

 De blauw/witte bordjes waarop u doelt, waren bedoeld voor een select aantal monumenten en zijn bij de Rijksdienst niet los verkrijgbaar. U kunt onze Bewoond^Bewaard, wit/blauwe schildjes echter wel bestellen op de website van Bewoond^Bewaard. De prijs daarvan is € 25,00 (Cover foto)

 Wellicht kunt u mij nu al adviseren inzake onze vochtproblemen. Onze boerderij dient geïnjecteerd te worden om dit tegen te gaan. Wij hebben nog niet de juiste injecteerder gevonden die we dit probleem kunnen toevertrouwen. Wellicht heeft u contacten die om weten te gaan met een monument en de juiste dingen doen?

 Ik lees "Onze boerderij dient geïnjecteerd te worden om dit tegen te gaan". Ligt daaraan een onderzoek/ rapportage ten grondslag? Injecteren (hydroforen/ impregneren) is niet alles zaligmakend en heeft het risico dat er een stuk niet goed wordt uitgevoerd en daardoor er een versterkt vochtprobleem op die plek ontstaat. Daarnaast is het onomkeerbaar en niet meer te verwijderen.

- Is er gekeken naar de staat van de riolering waarop de hemelwaterafvoer is aangesloten?

Dat is vaak een grote bron van vochtoverlast.

Een camera-inspectie kan uitsluitend geven.

- Is gekeken naar de staat van het voegwerk?

De voeg is het kritische punt in de 'waterdichtheid' van een gevel.

Daarnaast is het te overwegen een drainage langs de gevel te leggen.

Die zal zeker overtollig bodemvocht afvoeren voordat het in de muren kan dringen.

Tenslotte is het zaak de gevels – het ziet er fraai uit – zo min mogelijk te laten begroeien.

Een pand waar de wind vrij omheen kan gaan, droogt sneller en beter op na regen.

Kortom, injecteren pas als laatste redmiddel en eerst maatregelen nemen, die reversibel (baat het niet dan schaad het niet) zijn.

Ik heb een vraag over de subsidie van de instandhoudingskosten. Dit betreft het reguliere onderhoud van het uitwendig schilderwerk van ons pand dat gepland staat voor 2021.

Ik leef in de veronderstelling dat we eerst voor 30 april 2021 een aanvraag voor subsidie op basis van kostenraming en omschrijving etc. moeten indienen en vervolgens afwachten of de subsidie wel of niet toegekend wordt.

Nu hoorde ik vandaag van een goede kennis dat de regeling gewijzigd zou zijn. Ik zou gewoon het schilderwerk dit jaar kunnen laten uitvoeren en vervolgens op basis van de reële kosten op 30 april 2021 een aanvraag voor subsidie indienen. Uw goede kennis heeft gelijk.

Bij de woonhuis-subsidieregeling vraagt u de subsidie aan na uitvoering (in een strikt ingekaderde periode) in het jaar opvolgend aan de uitvoering.

Uw goede kennis heeft gelijk.

Bij de woonhuis-subsidieregeling vraagt u de subsidie aan na uitvoering (in een strikt ingekaderde periode) in het jaar opvolgend aan de uitvoering.

Zie:

<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerp/en/subsidie-woonhuismonumenten/woonhuissubsidie-aanvragen>

Op uw website las ik dat u ervaring heeft met het ionen verschil door elektrasyteem om optrekkend vocht in monumentale panden onder controle te krijgen.

Hiervan had ik gelezen maar kwam op mij over als broodje aap verhaal.

Vandaar was ik erg benieuwd wat voor bevindingen u hierover heeft.

En of het dus echt werkt.

Inderdaad heb ik in mijn eigen monument, maar ook in diverse andere, het systeem van Eco-dry (<https://www.bedi.nl/diensten/ecodry>) geïnstalleerd.

Dat werk nu al zeker tien jaar naar volle tevredenheid.

Optrekkend vocht is nagenoeg gestopt, waardoor de zoutuitreding (door ging het in ons woonhuis om) ook vrijwel tot stilstand is gekomen.

Een vergelijkbaar systeem is Dinant (<https://www.dinantvochtbestrijding.nl/>), dat ook goed werkt.

Duurzaam renoveren van bijzonder erfgoed

Ons lid, Steven van der Goes, architect te Rotterdam heeft een interessant artikel geschreven, dat hij graag met de leden wil delen. Hij belicht twee projecten ter illustratie van de verschillende mogelijke ingrepen en beperkingen bij het verduurzamen van woningen uit het midden van de 20e eeuw. Het duurzaam restaureren of renoveren van bijzondere woningen is een uitdagend spanningsveld tussen bestaande gebouwkwaliteiten en erfgoedwaarde enerzijds en technische verbeteringen anderzijds, waarbij de voorgestelde maatregelen haalbaar en betaalbaar moeten zijn.

In zijn artikel zijn twee interessante casestudies nader uitgewerkt. De eerste case gaat om een in 1955 in Den Haag gebouwde vrijstaande bungalow op een voormalige keukenbunker. Architect was Romke Romke de Vries. Intussen is het een rijksmonument en opgenomen in de Top-100-wederopbouw-monumenten (1940 – 1958) ; huis, tuin en interieur zijn nog in grote mate origineel en integraal onderdeel van het monument. Doelstelling van de recent uitgevoerde restauratie was maximale reductie van energiegebruik met behoud van de zeer hoge monumentale waarde ; verbeteren van het

comfort (binnenklimaat) ; klimaatneutraal (‘van het gas af’).

De 2e case gaat om 52 woningwetwoningen (rijwoningen), die architect Gerrit Rietveld in 1960 realiseerde in Reeuwijk. De woningen zijn in het bestemmingsplan als “cultuurhistorisch” aangemerkt. Oogmerk is om onderzoek te doen naar technische en financiële haalbaarheid van energiebesparende maatregelen en het ‘van het gas afhaken’ van de woningen bij voorgenomen renovatie. Op de volgende pagina van beide cases een foto. Graag verwijzen we u naar de website van Bewoond Bewaard.

Vrijstaande bungalow in den Haag

*Rietveld-woningen in Reeuwijk
Na renoveren*

Ingezonden Brief

Geachte redactie,

Als trotse bewoner/eigenaar van een pand ingeschreven als Rijksmonument heb ik met extra interesse het artikel over het 'blauwwitte schildje' gelezen. Er heerst inderdaad veel onduidelijkheid. Op de monumentenbeurs in 's Hertogenbosch enkele jaren geleden heb ik bij de stand van de rijksdienst voor monumenten te horen gekregen dat het systeem van de Blauwwitte schildjes reeds lang was afgeschaft. Dit omdat de oorlogsdreiging dermate gering was dat 'de overheid' dit niet meer nodig vond. Bestaande, oude schildjes mochten blijven zitten, maar hadden ook in eventuele oorlogstijd geen enkele functie. Nieuwe schildjes konden niet meer worden aangevraagd. Ik ben toen in contact gekomen met Bewoond^Bewaard, een vereniging van destijds eigenaren van Rijksmonumenten, nu ook van gemeentemonumenten. Als lid kon je een blauwwitte schildje kopen en dat op de gevel plaatsen. Het is niet identiek aan het oude, maar de

nietsvermoedende burger merkt het verschil niet.

Later bleek je bij de ANWB ook schildjes te kunnen bestellen – in drie soorten afmetingen. Dat zou landelijk enige uniformiteit kunnen bewerkstelligen. Ik heb ook zo'n schildje – voordeel is dat je er een korte tekst op kan plaatsen dat de 'aard' van het monument aangeeft.

Ik kom tot de conclusie dat 'de overheid' al jarenlang haar Rijksmonumenten in dit opzicht (de schildjes) heeft verwaarloosd. En ik vrees dat dit zo zal blijven – al was het alleen maar omdat er nu vele schildjes voor Rijks- gemeente-monumenten in omloop zijn. Deze chaos is niet meer te herstellen!

Hoogachtend,
J.H. Ekering, eigenaar van een
Rijksmonument in Culemborg.

Monumentenschildje Bewoond^Bewaard

Er bereiken ons veel vragen en brieven over het voormalige Blauwwitte monumentenschildje van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Heel veel leden vinden het jammer dat dit Oranjewit is geworden.
Zij zouden liever een Blauwwitte schildje aan hun Rijksmonument willen hangen.

Gelukkig kunt u deze Monumentenschildjes bij Bewoond^Bewaard bestellen.

Stuur een mail naar:
secretaris@bewoondbewaard.nl

Prijs € 25,00 Bevestigingsmateriaal wordt meegeleverd

COLOFON

Vereniging Bewoond^Bewaard

Bronkhorsterweg 15

6971 JA Brummen

T: 06 5388 7946

IBAN: NL73INGB0004258170

t.n.v. Bewoond^Bewaard

Bestuur

Eduard Haaksman, voorzitter
voorzitter@bewoondbewaard.nl

Paul Bongaarts, penningmeester
penningmeester@bewoondbewaard.nl

Wijnje Nieboer-van den Berg, secretaris
secretaris@bewoondbewaard.nl

Pieter van Traa, bestuurslid
mail4@bewoondbewaard.nl

Betty van den Bosch-van der Heide, bestuurslid
Mail5@bewoondbewaard.nl

Redactie

Betty van den Bosch-van der Heide
Berbeli Moleman

BEWOOND[^]BEWAARD

BEWOONDBEWAARD.NL